

ESPAIS
naturals
DE LLEIDA

Descobrim els **AIGUAMOLLS DE RUFEA**

FUNDACIÓ
lleida21

LLEIDA
en verd!

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

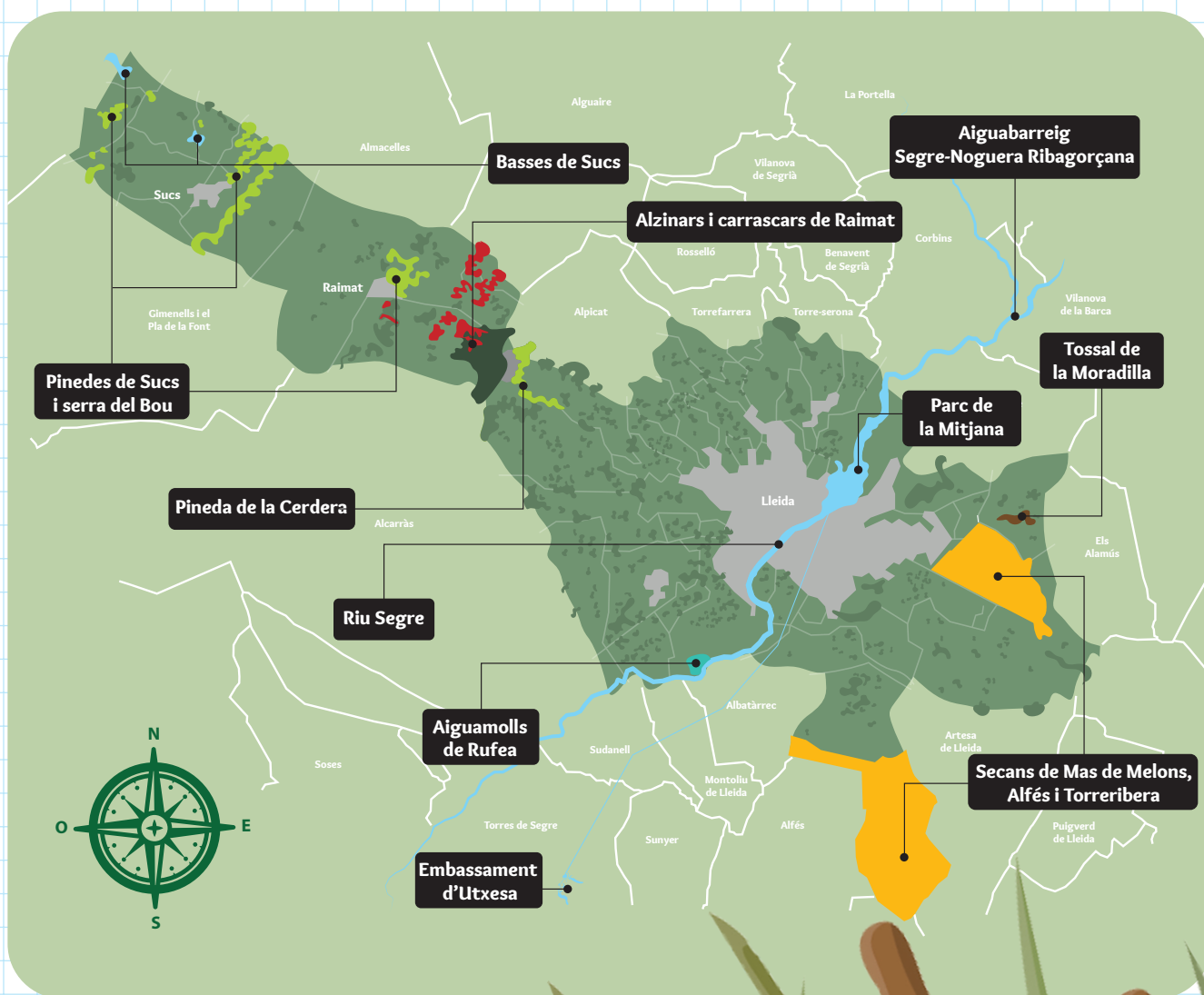
Programa
d'Educació Ambiental
LLEIDA EN VIU

Els espais naturals de Lleida

Al municipi de Lleida podem trobar nombrosos espais de gran valor natural i paisatgístic, alguns de lligats al riu Segre, que fa de connector entre aquests espais (Parc de la Mitjana, Aiguamolls de Rufea), i d'altres fora del municipi (Aiguabarreig dels rius Segre i Noguera Ribagorçana, Embassament d'Utxesa) per crear un **CORREDOR BIOLÒGIC** de gran importància per als ocells aquàtics.

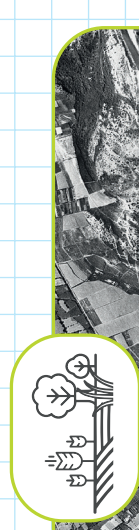
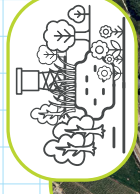
La suma dels espais fluvials, forestals i secans configura la xarxa d'espais naturals de Lleida, refugi de biodiversitat i de conservació de la natura.

Història i formació dels aiguamolls

Els Aiguamolls de Ruffa són un espai humit de gairebé 27 ha, amb dues basses que acullen nombrosos ocells aquàtics. Però no sempre ha estat així... Sabries ordenar aquests processos i dir si han estat causats per la intervenció humana o si han estat naturals?

1. Llera del riu en estat natural
2. L'agricultura envaeix la llera
3. Excavacions per treure graves
4. Espai abandonat que es converteix en un abocador incontrolat
5. Es neteja i recupera l'espai
6. La natura recolonitza l'espai de nou
7. Segona restauració per millorar l'ecosistema i els usos humans

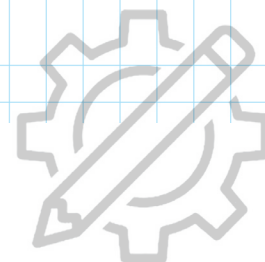

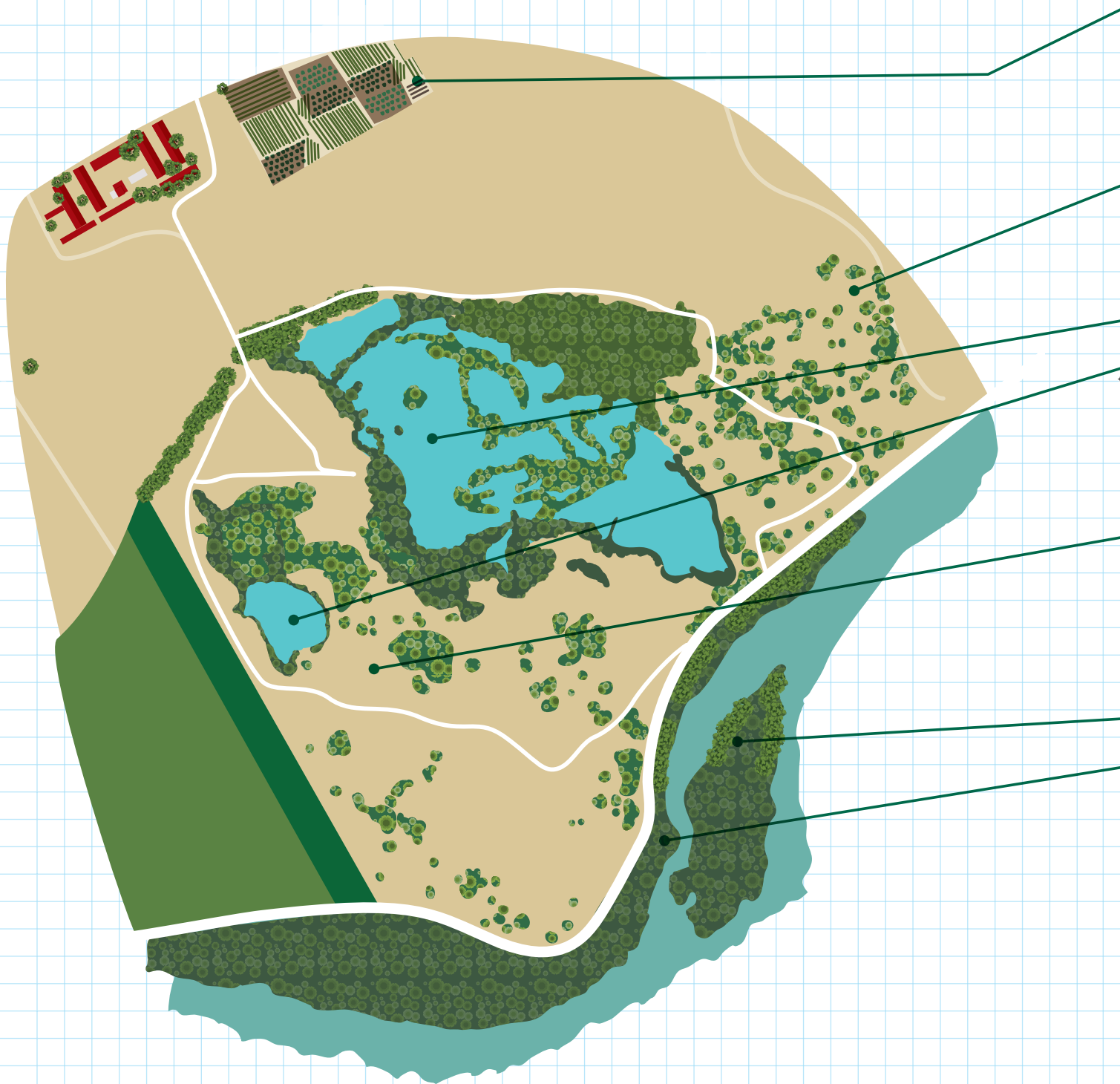
Descobrim els **Aiguamolls de Ruffa**

Els ambients dels aiguamolls

En aquest espai podem trobar ambients diferents amb vegetació i fauna característics. **Sabries dir quin és quin?**

BASSES • PRAT • BOSC DE RIBERA • TAMARIGAR • CULTIUS •

An empty rounded rectangular box with a green border, intended for a student's response.

An empty rounded rectangular box with a green border, intended for a student's response.

An empty rounded rectangular box with a green border, intended for a student's response.

An empty rounded rectangular box with a green border, intended for a student's response.

An empty rounded rectangular box with a green border, intended for a student's response.

El fet de tenir diferents ambients, és important per a l'ECOSISTEMA dels aiguamolls? Per què?

Els ambients dels aiguamolls

Estudiem més a fons els ambients dels aiguamolls: busquem les plantes i els animals que predominen en cada ambient, així com l'empremta humana

AMBIENT: _____

Com és el paisatge?
(molta o poca llum, on és l'aigua, com és la vegetació)

Plantes protagonistes

Animals protagonistes

Impactes humans

AMBIENT: _____

Com és el paisatge?
(molta o poca llum, on és l'aigua, com és la vegetació)

Plantes protagonistes

Animals protagonistes

Impactes humans

AMBIENT: _____

Com és el paisatge?
(molta o poca llum, on és
l'aigua, com és la vegetació)

Plantes
protagonistes

Animals
protagonistes

Impactes
humans

AMBIENT: _____

Com és el paisatge?
(molta o poca llum, on és
l'aigua, com és la vegetació)

Plantes
protagonistes

Animals
protagonistes

Impactes
humans

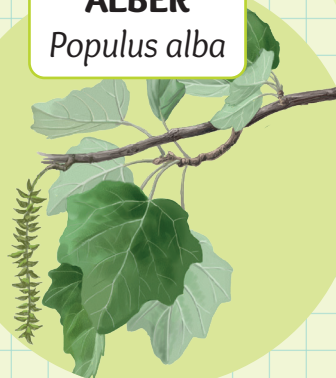
La vegetació dels aiguamolls

Estudiem més a fons els ambients dels aiguamolls: busquem les plantes i els animals que predominen en cada ambient, així com l'empremta humana

TAMARIU
Tamarix sp

ÀLBER
Populus alba

CANYÍS
Phragmites australis

XOP
Populus nigra

CANYA
Arundo donax

SALAT BLANC
Atriplex halimus

SALZE BLANC
Salix alba

BOGA
Typha latifolia

FREIXE
Fraxinus angustifolia

FONOLL
Phoeniculum vulgare

ESBARZER
Rubus ulmifolius

MALVA
Malva sylvestris

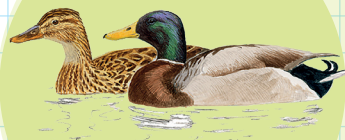

CARD
Silybum marianum

JUNC
Scirpus holoschoenus

La fauna dels aiguamolls

ÀNEC COLLVERD
Anas platyrhynchos

BERNAT PESCAIRE
Ardea cinerea

POLLA D'AIGUA
Gallinula chloropus

FOTJA
Fulica atra

AGRÓ ROIG
Ardea purpurea

ÀNEC CULLEROT
Anas clypeata

AGRÓ BLANC
Casmerodius albus

GAVIÀ ARGENTAT
Larus michaellis

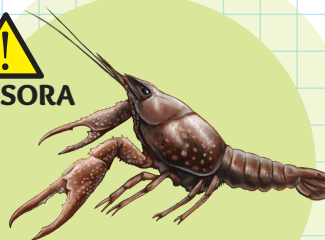
CORB MARÍ
Phalacrocorax carbo

ARPELLA VULGAR
Circus aeruginosus

INVASORA

CRANC DE RIU AMERICÀ
Procambarus clarkii

GRANOTA VERDA
Pelophylax perezi

ESPLUGABOUS
Bubulcus ibis

CIGONYA
Ciconia ciconia

CABUSSET
Tachybaptus ruficollis

INVASORA

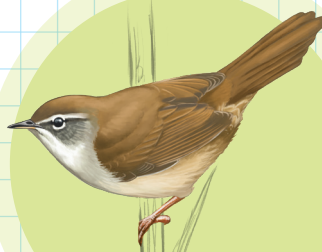
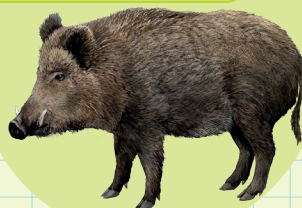
TORTUGA DE FLORIDA
Trachemys scripta

TORTUGA DE RIEROL
Mauremys leprosa

LIBÈL·LULA
Libellula fulva

PORC SENGLAR
Sus scrofa

ROSSINYOL BORD
Cettia cetti

PUPUT
Upupa epops

TUDÓ
Columba palumbus

PICOT VERD
Picus viridis

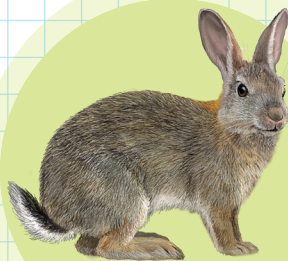
PICOT GARSER GROS
Dendrocopos major

GARSA
Pica pica

CONILL
Oryctolagus cuniculus

MILÀ REIAL
Milvus milvus

CARAGOL
Helix aspersa

ALIGOT
Buteo buteo

FORMIGA
Camponotus cruentatus

Comparem els ocells dels aiguamolls

Tots els éssers vius estan adaptats al seu HÀBITAT i amb unes característiques morfològiques que els permeten sobreviure i reproduir-se. Si comparem dos ocells vistos en ambients diferents, segurament tindran formes i colors que ens permetran deduir a quins FACTORS AMBIENTALS estan més ben adaptats:

Nom comú:

Nom científic:

Dibuixa l'ocell

Dibuixa'n el bec

Dibuixa'n les potes

Nombre d'exemplars vistos: _____

Describeu com és:

El bec (llarg/curt, ample/estret, punxegut, robust...):

Per a què li pot servir?

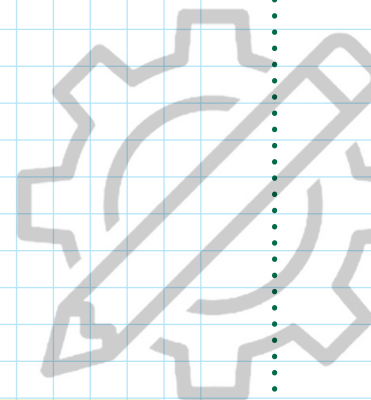
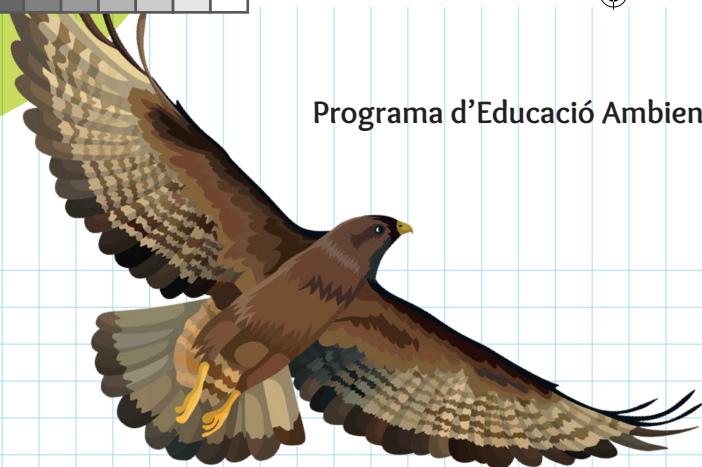
Les potes (llargues/curtes, amb urpes/sense, amb membrana/sense...):

Per què creus que són així?

El color (un sol color/diversos colors, clar, fosc...):

Li serveix per a alguna cosa tenir aquesta coloració?

Característica que el defineix (quina característica permet identificar aquest ocell):

Nom comú:

Nom científic:

Dibuixa l'ocell

Dibuixa'n el bec

Dibuixa'n les potes

Nombre d'exemplars vistos: _____

Describeu com és:

El bec (llarg/curt, ample/estret, punxegut, robust...):

Per a què li pot servir?

Les potes (llargues/curtes, amb urpes/sense, amb membrana/sense...):

Per què creus que són així?

El color (un sol color/diversos colors, clar, fosc...):

Li serveix per a alguna cosa tenir aquesta coloració?

Característica que el defineix (quina característica permet identificar aquest ocell):

Com s'estudien els ocells

T'agraden els ocells? T'agradaria saber més coses sobre ells? Aquí tens algunes idees per aprendre'n més

Sabies que...

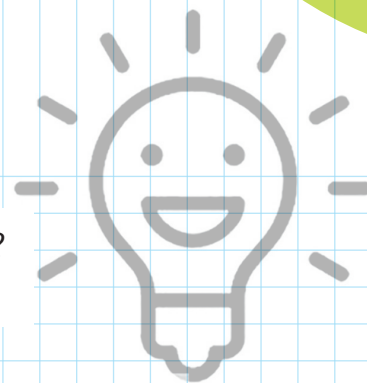
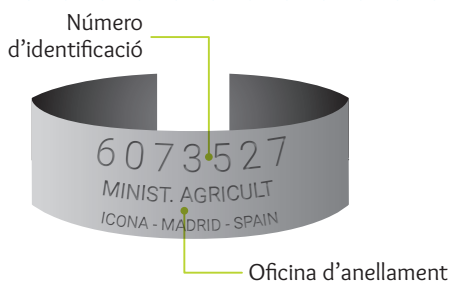
L'ornitologia és la ciència que estudia els ocells, tant les seves característiques morfològiques (forma, color, mida...) com la seva distribució (les diferents espècies que podem trobar en cada lloc).

Es poden observar ocells pràcticament en qualsevol indret. El material que necessitem, si els volem conèixer millor, serà:

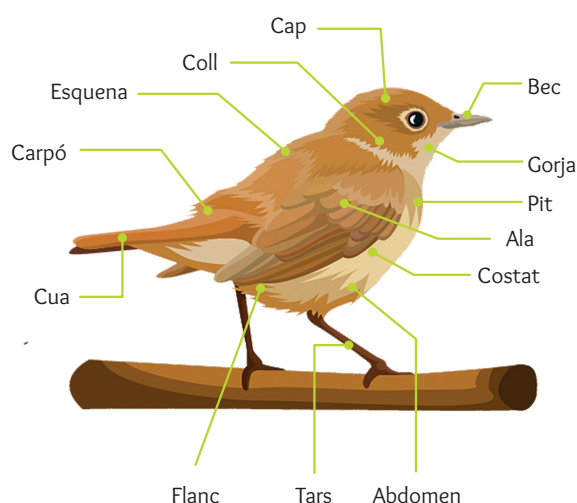
- Prismàtics
- Guia d'ocells
- És útil portar una llibreta de camp per fer-hi anotacions

Cal que busquem un lloc a cobert des d'on puguem veure els ocells però que ells no ens vegin a nosaltres. Haurem de tenir una actitud tranquil·la, silenciosa i... molta paciència! Podem trigar una estona a veure o sentir els ocells, però segur que l'espera val la pena!

I una vegada trobats... hi ha bases de dades on podem informar de les nostres trobades, com e-bird (<https://ebird.org/spain/home>), SOCC (<https://www.ornitho.cat>) o Xeno-canto (<https://www.xeno-canto.org/>). Tothom pot participar-hi perquè entre tots i totes ajudem a construir el coneixement científic, el que es coneix com a ciència ciutadana.

Ens haurem de fixar en les característiques de l'ocell per poder identificar-lo. Aquí tens una guia dels noms que reben les diferents parts de l'ocell:

Sabies que...

L'anellament científic d'ocells és una eina molt valuosa a l'hora d'estudiar el comportament i les poblacions de les aus. Els ocells de mida petita es capturen utilitzant xarxes, mentre que els de mida més gran s'anellen sempre, quan són polls, al niu.

L'anellador identifica l'exemplar, pren una sèrie de dades que li serviran per estudiar-lo i, finalment, li posa una anella a la pota. Hi ha anelles de diferents tipus i mides, segons l'ocell a què van destinades, però totes porten gravats una sèrie de números i lletres que fan que cada anella sigui única. La captura o l'observació d'un ocell anellat dona molta informació sobre la supervivència i la distribució de l'espècie, els costums i les rutes migratòries.

La biodiversitat dels aiguamolls

La biodiversitat té un paper molt important en el funcionament dels ecosistemes i en els nombrosos serveis que proporcionen. Per exemple, augmenta la resistència a les espècies invasores, permet recuperar-se millor de perturbacions com ara incendis, inundacions o ventades, ajuda a controlar les plagues... I també proporciona molts beneficis a la humanitat, com el subministrament de matèries primeres o el control de les malalties.

Als Aiguamolls de Ruffa podem observar també diferents nivells de biodiversitat. Anota els que hi vegis

- Quants ambients diferents pots observar als Aiguamolls de Ruffa? Escriu-ne els noms
- Quantes espècies diferents d'éssers vius has pogut identificar? Quines?
- Quants individus de cada espècie has trobat?
- Quines accions o esdeveniments han augmentat la biodiversitat dels aiguamolls? Quins han pogut disminuir-la?

I per acabar...

Ara que ja coneixes millor els Aiguamolls de Ruffa, sabries contestar aquestes preguntes?

- Els Aiguamolls de Ruffa són un espai natural o artificial? Per què?
- Creus que cal protegir els espais naturals? Per què?
- Què és la biodiversitat? Per a què serveix? Què està passant amb la biodiversitat?
- Què podem fer nosaltres per conservar els espais naturals?

Els Aiguamolls de Ruffa es troben a l'itinerari del CAMÍ DEL RIU, que recorre l'Horta de Lleida i enllaça un conjunt d'espais de gran valor natural i humà (Grenyana, la Mitjana, el tram urbà del riu, Ruffa i Butsènit), i, per tant, esdevé un CORREDOR ECOLÒGIC de gran importància. Als aiguamolls podem trobar un conjunt de basses fluvials i prats humits vinculats a la dinàmica del riu que permeten la presència d'una extensa vegetació de ribera i una gran quantitat de fauna, especialment aus aquàtiques.

Aquest dossier ha estat editat amb el suport d' **aqualia**

